

VI OGÓLNOPOLSKA KONFERENCJA DLA NAUCZYCIELI MUZYKI

MUZYKA KLASYCZNA

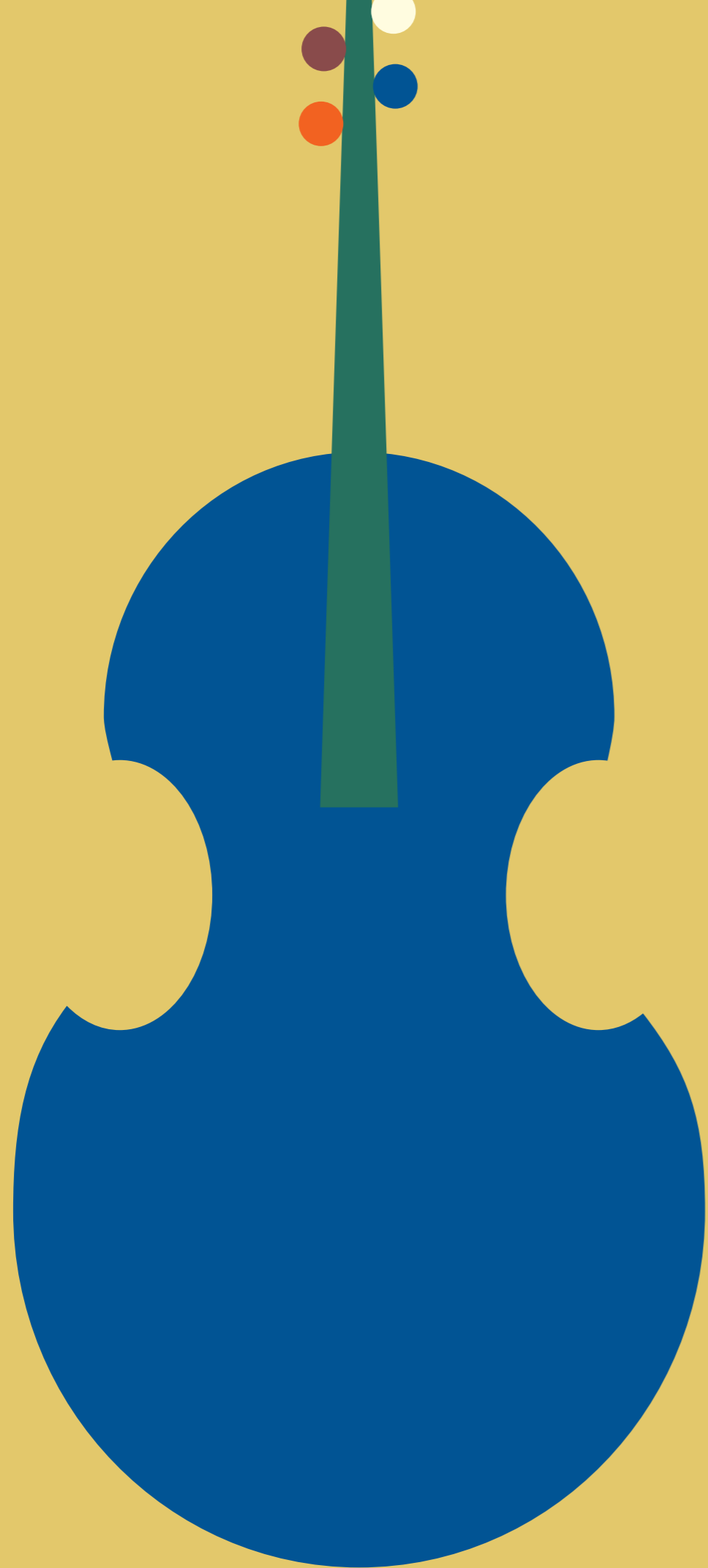
W POWSZECHNEJ EDUKACJI MUZYCZNEJ

POLSKI WIEK XIX

17–19 LISTOPADA 2022

DOM PRACY TWÓRCZEJ W RADZIEJOWICACH

Muzyka XIX wieku tańczy. Idea muzycznej polskości splata się z procesem powstawania kanonu pięciu polskich tańców narodowych: poloneza, krakowiaka, mazura, kujawiaka i oberka, znajdujących się dziś na liście niematerialnego dziedzictwa kulturowego UNESCO. W muzyce artystycznej idiomy tych tańców zaczynają symbolizować Polskę, stają się muzyczną sygnaturą głoszącą „made in Poland”. Melodia polskiego hymnu wywodzi się z tańca, jest mazurkiem, jak mazurki Chopina i całej rzeszy innych kompozytorów, którzy komponowali utwory w tym gatunku. Dlatego właśnie tegoroczna odsłona konferencji stoi pod znakiem tańca. Pierwszy dzień wypełnią warsztaty polskich tańców narodowych w ich kanonicznym kształcie kultywowanym przez zdobywających najwyższe konkursowe laury tancerzy Zespołu Pieśni i Tańca „Warszawianka”. Drugiego dnia warsztaty taneczne poprowadzi Kapela TransFORMACJA, zapraszając do praktycznego poznania bogactwa polskich tradycji tanecznych i uwolnienia tkwiącej w nich energii podczas wieczornej potańcówki z muzyką na żywo. Wykłady i spotkania autorskie z wiodącymi polskimi muzykologami pozwolą spojrzeć na obecność tańca w polskiej kulturze z większym znawstwem i z szerszej perspektywy.

Spotkania autorskie i recitale otworzą szansę świeżego podejścia do klasyków polskiego XIX wieku: Stanisława Moniuszki i Ignacego Jana Paderewskiego, a także poszerzenia wiedzy o mniej znanych kompozytorach tego czasu. Program konferencji uzupełnią warsztaty przedstawiające nowatorskie podejścia do edukacji muzycznej: inspirowaną ideami Leonarda Bernsteina metodologię Artful Learning, narzędzia opracowane w ramach programu Fundacji Meakultura „Save the Music dla edukacji” oraz metody pracy z instrumentem Musicon. Nie zabraknie także czasu na prezentację najnowszych wydawnictw Narodowego Instytutu Fryderyka Chopina i Polskiego Wydawnictwa Muzycznego czy zwiedzanie Pałacu w Radziejowicach. W programie przewidziano także zwiedzanie wystawy czasowej *Przesilenie. Malarstwo północy 1880-1910* w Muzeum Narodowym w Warszawie, której tematyka dopełnia wątek malarskiej wrażliwości młodopolskich kompozytorów należący do programu obrad.

HARMONOGRAM

17 listopada, czwartek

9.00 – 10.00 Rejestracja i zakwaterowanie uczestników

10.00 – 10.15 Otwarcie konferencji – dr Seweryn Kuter, kurator Muzeum Fryderyka Chopina, Grzegorz Michalski, dyrektor NIFC w latach 2001-2008;

10.15 – 11.00 Wykład inauguracyjny: *Subiektywny wybór najciekawszych tańców w muzyce polskiej XIX wieku* – prof. Marcin Gmys

Marcin Gmys jest muzykologiem niestrudzenie poszukującym muzycznych zachwyty w mniej znanej polskiej muzyce długiego XIX wieku. W licznych tekstach poświęconych muzyce Młodej Polski, a także postaciom wybranych kompozytorów: Eugeniusza Morawskiego, Feliksa Nowowiejskiego czy Karola Kurpińskiego ukazuje wartość mniej znanych kart historii polskiego muzycznego dziedzictwa. Ponieważ tematem wiodącym konferencji jest taniec, poprosiliśmy go o subiektywny wybór najciekawszych i najbardziej znaczących tańców w muzyce polskiej długiego XIX wieku.

11.00 – 11.30 Przerwa kawowa

11.30 – 13.30 Warsztaty taneczne: *Polskie Tańce Narodowe* – Zespół Pieśni i Tańca „Warszawianka”

Zespół Pieśni i Tańca „Warszawianka” świętuje w tym roku 50-lecie działalności na Uniwersytecie Warszawskim. To jeden z najlepszych i najaktywniejszych na polu edukacji tanecznej zespołów folklorystycznych w Polsce prowadzący grupy dziecięce, młodzieżowe i studenckie. W gronie tancerzy „Warszawianki” znajdują się aktualni mistrzowie Polski w Tańcach Polskich w formie towarzyskiej, co świadczy o znakomitym poziomie artystycznym zespołu. W trakcie konferencji tancerze zaprezentują polskie tańce narodowe: poloneza, krakowiaka, mazura, kujawiaka i oberka, oraz poprowadzą warsztaty pozwalające poznać je w praktyce.

13.30 – 14.30 Obiad

14.30 – 15.15 Niepodległość zaszyfrowana w dźwiękach – prof. Marcin Gmys, Marcin Majchrowski

Autorzy audycji „Niepodległość zaszyfrowana w dźwiękach” nadawanej na antenie Polskiego Radia Chopin podzielą się z nami wyrazistymi przykładami muzyki, w której melodie „Mazurka Dąbrowskiego”, „Litwinki” czy „Poloneza Kościuszki” zyskały nowe życie w czasie, gdy Polska pozostawała pod zaborami.

15.15 – 16.15 Warsztaty taneczne: *Polskie Tańce Narodowe*, cz. 2 – ZPiT „Warszawianka”

16.15 – 16.45 Przerwa kawowa

16.45 – 18.00 Warsztaty taneczne: *Polskie Tańce Narodowe*, cz. 3 – ZPiT „Warszawianka”

18.00 – 19.00 Kolacja

19.30 – 20.30 Paderewski. Recital z wykorzystaniem instrumentu Yamaha Disklavier

18 listopada, piątek

8.00 – 9.00 Śniadanie

9.00 – 10.30 Pogromczyńie mitów, czyli jak poradzić sobie z mitologizowaniem pomnikowych kompozytorów – panel dyskusyjny z udziałem dr Agnieszki Topolskiej i prof. Magdaleny Dziadek, prowadzenie: Ewa Boguła

Dlaczego i w jaki sposób mitologizujemy kompozytorów z przeszłości? W ostatnich latach ukazują się książki i prowadzone są badania, dzięki którym poznajemy nowe, mniej pomnikowe oblicza kompozytorów o pomnikowym znaczeniu dla polskiej kultury. Nowe spojrzenia na naszych klasyków pozwalają z jednej strony lepiej zrozumieć mechanizmy mitologizacji, którym podlegała ich twórczość i wizerunek, z drugiej zaś – ukazują ich jako osoby z krwi i kości, które mogą stać się nam bliskie. Do panelu zaprosiliśmy dr Agnieszkę Topolską autorkę *Zupełnie innej książki o Stanisławie Moniuszce* oraz prof. Magdalenę Dziadek, kierowniczkę projektu *Ignacy Jan Paderewski w karykaturach i rysunkach satyrycznych do roku 1941* oraz autorkę książki *O polskich biografach Chopina w XIX wieku*.

10.30 – 11.00 Przerwa kawowa

11.00 – 11.45 Bogactwo różnorodności. O rozmaitych przejawach obecności tańca tradycyjnego we współczesnej polskiej kulturze – dr hab. Tomasz Nowak

Tomasz Nowak, etnomuzykolog, autor książki *Taniec narodowy w polskim kanonie kultury* w serii nowych felietonów publikowanych na stronie internetowej Narodowego Instytutu Muzyki i Tańca odświeża historię własnych spotkań z różnymi formami obecności tańca i muzyki tradycyjnej we współczesnej kulturze. Prywatne doświadczenia w połączeniu z naukową wiedzą pozwalają ukazać to wielobarwne zjawisko w wyjątkowo żywych kolorach i przekonują, że w każdej z form żywej tradycji muzycznej można się zakochać.

11.45 – 13.15 Warsztaty taneczne: Polskie Tańce Tradycyjne: Akademia Tańca Tradycyjnego/Kapela TransFORMACJA

W Polsce taniec tradycyjny na nowo wzbudza coraz większe zainteresowanie. Widać to zwłaszcza w dużych miastach, gdzie można się go uczyć, nie na pokaz, nie na scenę, tylko dla własnej przyjemności. Na warsztatach będziemy uczyć się tańca popularnego, znanego i wykonywanego na wsi i w miastach jeszcze w latach 40, 50 i 60 zeszłego stulecia.

Celem warsztatów będzie prezentacja metod nauczania tańców ludowych. Są to metody naturalne wynikające z motoryki ciała i czynności wykonywanych na co dzień. Podczas warsztatów będziemy unikali metod tańca klasycznego czy towarzyskiego jako generalnie obcych formom tradycyjnym.

Zaprezentowane zostaną metody nauczania tańców w metrum nieparzystym (np. oberki, mazurki, walczyki) i parzystym (np. polki, krakowiaki, wiwaty) czyli tańczenie, w korowodach, w parze, w grupie, po kole, wirowanie w układzie otwartym i zamkniętym, oraz stosowanie różnego rodzaju prostych ozdobników. Te tańce pojawiają się także podczas potańcówki z muzyką na żywo. Opanowanie kroków i tanecznych zasad pozwoli cieszyć się tańcem na coraz liczniejszych miejskich i wiejskich potańcówkach, a wszystko to przy zachowaniu charakterystycznych cech stylu i manier wykonawczych. Warsztaty pomogą przełamać lęk i treść przed tańczeniem w ogóle, oraz – co bardzo ważne – przed tańczeniem z drugim człowiekiem w parze lub grupie oraz wyrobią poczucie rytmu oraz płynność i lekkość w tańcu.

Podczas warsztatów będziemy także zwracali uwagę na to, co dzieje się w samym tańcu oraz wokół niego, zarówno w samej technice tańca jak i w relacjach międzyludzkich. Nauka kroków jest równoważna z nauką postaw społecznych, nauką obcowania i interakcji z drugą osobą, z którą tańczymy oraz innymi osobami/parami uczestniczącymi w tej samej czasoprzestrzeni, co my sami. Tradycyjny taniec i muzyka tak jak dawniej są pretekstem do spotkania się z drugim człowiekiem i spędzania z nim czasu wolnego.

13.15 – 14.30 Obiad

14.30 – 15.00 Od Elsnera do Kofflera. Kultura muzyczna Lwowa do 1939 r. – dr Michał Piekarski

Lwów to miasto o bogatej przeszłości stanowiącej wspólne dziedzictwo Polski i Ukrainy. O bogatym życiu muzycznym tego ośrodka w XIX wieku i początkach wieku XX opowie badacz dziejów muzycznej historii Galicji dr Michał Piekarski.

15.00 – 15.30 Malarska wyobraźnia młodopolskich kompozytorów – dr Paweł Siechowicz

W muzyce Młodej Polski kompozytorskiej ogromną rolę odegrały inspiracje malarskie. Utwory Mieczysława Karłowicza, Ludomira Różyckiego czy Mikołaja Konstantego Čiurlionisa na różne sposoby wiążą się ze światem obrazów: opisują je, czerpią z nich inspiracje i prowokują do słuchania z szeroko otwartymi oczami wyobraźni.

15.30 – 16.00 Save the Music dla edukacji – Katarzyna Janus, Fundacja Meakultura

Ostatnie działania Fundacji Meakultura adresowane są do nauczycieli ze szkół podstawowych. Projekt „Muzyka równa matematyce” to propozycja włączenia treści muzycznych do nauki innych przedmiotów szkolnych w klasach 7-8. W projekcie stworzono scenariusze do lekcji języka polskiego, matematyki, geografii, historii, wiedzy o społeczeństwie i biologii. Kolejny projekt to nietypowy podręcznik do instrumentologii ze scenariuszami dla nauczycieli muzyki w klasach 4-7.

16.00 – 16.30 Przerwa kawowa

16.30 – 17.15 Muzyczne narodziny hymnu. Spotkanie autorskie z prof. Maciejem Gołąbem

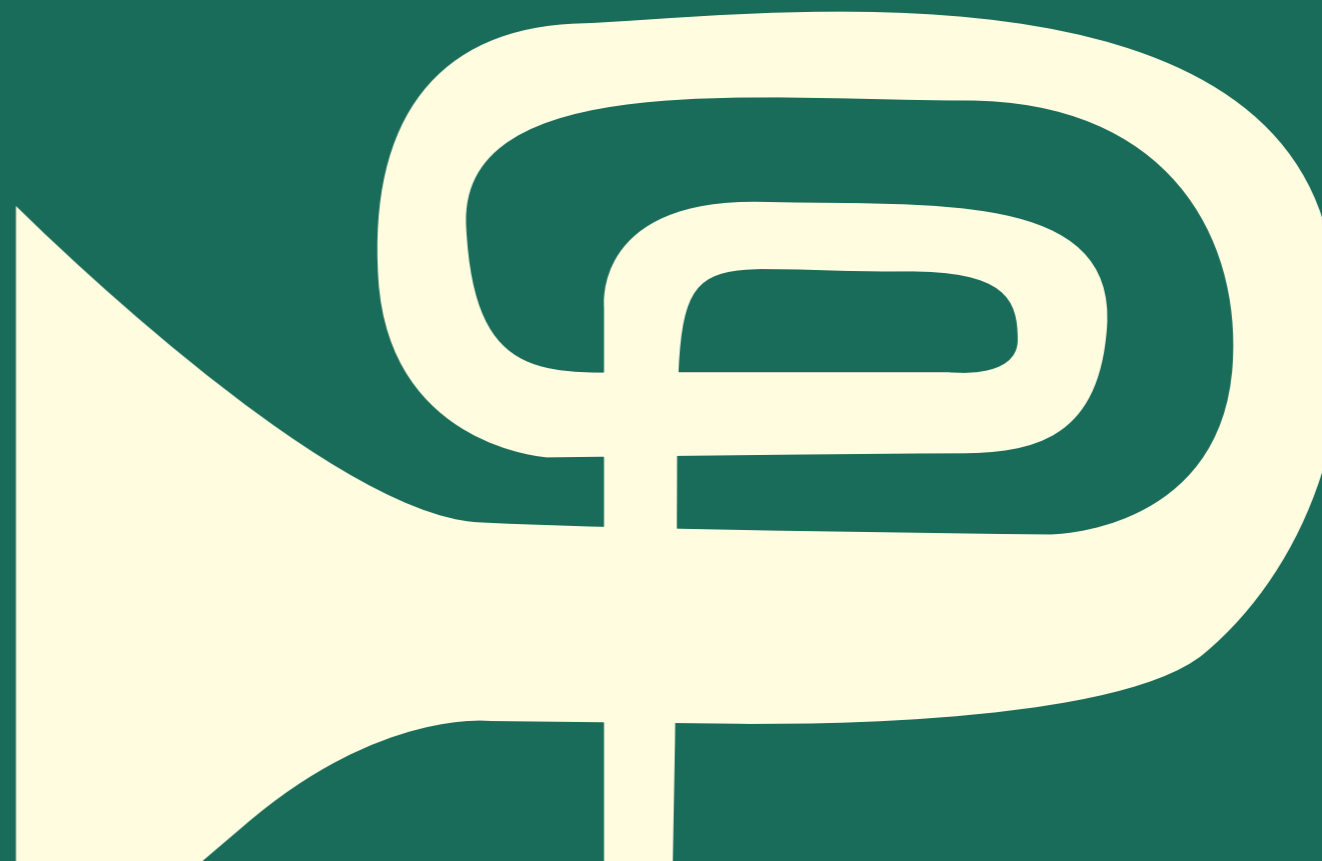
W najnowszej książce prof. Macieja Gołęba *Mazurek Dąbrowskiego. Muzyczne narodziny hymnu* polski hymn narodowy zyskał monografię pozwalającą zrozumieć jego skomplikowaną historię. Dzięki badaniom Gołęba zyskujemy świadomość znaczeń, które niesie ze sobą melodia towarzysząca nam w najbardziej podniosłych dla naszej narodowej wspólnoty chwilach.

17.15 – 18.00 Polski taniec tradycyjny w archiwalnych materiałach filmowych – Akademia Tańca Tradycyjnego/Kapela TransFormacja

18.00 – 19.00 Kolacja

19.00 – 21.00 Potańcówka z muzyką na żywo – Kapela TransFORMACJA

Kapela TransFORMACJA to założony jesienią 2021 roku zespół wykonujący tradycyjną muzykę taneczną w nowoczesnej formie. Artyści piszą o sobie: „Punktem wyjścia był dla nas rytm tańca, transowość i improwizacja. Są to kluczowe elementy tworzonej i granej przez nas muzyki, która oparta jest jedynie na instrumentach strunowych takich jak skrzypce, harfa, wiolonczela oraz instrumentach perkusyjnych. Chcemy by nasza muzyka była pomostem łączącym to co dawne z nowoczesnością, przy zachowaniu jej tradycyjnego rdzenia, po to by stare, taneczne rytmy mazurków, oberków, kujawiaków, polek, wiwatów, mogły na nowo funkcjonować w naszym współczesnym, codziennym życiu, zdecydowanie innym od tego sprzed 100 lat. Inspiracje muzyczne czerpiemy zarówno bezpośrednio od poznanych osobiście, żyjących nestorów muzyki tradycyjnej jak również ze źródeł archiwalnych, polskich i zagranicznych”.

19 listopada, sobota

8.00 – 9.00 Śniadanie

9.00 – 9.30 Google Arts & Culture dla edukacji muzycznej – dr Paweł Siechowicz

Prezentacja portalu Google Arts & Culture pod kątem możliwości jego edukacyjnego wykorzystania w nauce muzyki. W ramach prezentacji przedstawiony zostanie projekt Chopin Forever stworzony pod przewodnictwem Narodowego Instytutu Fryderyka Chopina. Portal będzie także narzędziem, z którego skorzystamy podczas następujących po jego prezentacji warsztatów w metodologii „Artful learning”.

9.30 – 11.00 Artful learning – nauka pełna sztuki: doświadczaj–badaj–twórz–pomyśl – warsztaty w grupach, prowadzenie: dr Paweł Siechowicz, Piotr Tabakiernik

Artful learning to rozwinięcie edukacyjnych idei Leonarda Bernsteina, metodologia organizująca proces dydaktyczny uczniów w szkołach wokół spotkań z dziełami sztuki. Nauczanie różnych przedmiotów szkolnych zostaje podporządkowane wybranym przez grono pedagogiczne ideom, które uczniowie zgłębiają na czteroetapowej ścieżce: doświadczenie dzieła sztuki – poszukiwanie informacji, gromadzenie wiedzy – tworzenie własnych form artystycznych – refleksja o zdobytej wiedzy i doświadczeniu. Idea ta na przestrzeni ostatnich 24 lat została podjęta przez 17 szkół w 9 stanach USA. Podczas pracy w grupach podejmujemy próbę zaplanowania procesu dydaktycznego w ramach metodologii Artful learning.

11.00 – 11.30 Przerwa kawowa

11.30 – 12.45 Archeolodzy polskiej opery – spotkanie-recital z udziałem Szymona Mechlińskiego i Michała Biela, prowadzenie: Aleksander Laskowski

Szymon Mechliński, laureat tegorocznego Konkursu Moniuszkowskiego, to baryton nazywany przez krytyków „archeologiem polskiej muzyki operowej”. Swoimi twórczymi poszukiwaniami od lat przekonuje, że mniej znana operowa twórczość polskich kompozytorów zasługuje, by zostać usłyszaną. Najlepszym tego dowodem jest sukces w Konkursie Moniuszkowskim osiągnięty z pomocą arii Angelusa z opery Zygmunta Noskowskiego „Wyrok”. Spotkanie z barytonem i jego estradowym partnerem, pianistą Michałem Bielem poprowadzi znany miłośnikom opery i słuchaczom Programu Drugiego Polskiego Radia jako „dwójkowy Pan od opery” Aleksander Laskowski.

12.45 – 13.30 Spotkanie autorskie z Mateuszem Borkowskim, autorem małej monografii Henryka Wieniawskiego i scenariuszy do animacji przybliżających życie i twórczość Wieniawskiego młodym odbiorcom/Prezentacje stolikowe wydawnictw Narodowego Instytutu Fryderyka Chopina i Polskiego Wydawnictwa Muzycznego/czas wolny

13.30 – 14.30 Obiad

14.30 – 15.30 Musicon Edu. Warsztaty

Prezentacja innowacyjnego instrumentu stworzonego specjalnie na potrzeby edukacji muzycznej oraz pomysłów na jego wykorzystanie w pracy szkolnej:
<https://musiconclub.com/produkt/musicon-edu/>.

15.30 Zakończenie konferencji

15.45 Wyjazd do Warszawy

17.00 Zwiedzanie wystawy czasowej w Muzeum Narodowym:
Przesilenie. Malarstwo północy 1880-1910

Wystawa prezentująca twórczość skandynawskich artystów doby fin-de-siècle będzie dopełnieniem wątku plastycznych inspiracji młodopolskich kompozytorów poruszonego w trakcie konferencji: <https://www.mnw.art.pl/wystawy/przesilenie-malarstwo-polnocy-18801910,249.html>

**Ministerstwo
Kultury
Dziedzictwa
Narodowego
i Sportu.**

projekt finansowany przez
Ministerstwo Kultury,
Dziedzictwa Narodowego i Sportu

MECENAS

PARTNER GŁÓWNY

PARTNERZY

PARTNERZY MEDIALNI

Ministerstwo Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu
Biuro Edukacji w Muzyce

